

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни

"ГАЛУЗЕВЕ ЗАКОНОДАВСТВО СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ"

(для бакалаврів)

Київ

ДП «Видавничий дім «Персонал»

2018

Підготовлено професором кафедри господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін *В. І. Перцем*

Затверджено на засіданні кафедри господарського, трудового права та цивільно-правових дисциплін (протокол № 8 від 23.03.17)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого (протокол № 3 від 31.03.17)

Перець В. І. Навчальна програма дисципліни «Галузеве законодавство соціальної роботи» (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. – 21 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Галузеве законодавство соціальної роботи», теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

© ДП «Видавничий дім «Персонал»,
2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Адміністративне, цивільне, трудове, сімейне право України – це основні юридичні галузі права, які вивчають студенти у цій дисципліні.

Враховуючи актуальність проблеми та необхідність ознайомлення студентів із основними юридичними галузями права, розроблено навчальну програму «Галузеве законодавство соціальної роботи». До неї включені також окремі закони із соціального захисту.

Мета дисципліни полягає у підготовці студентів до ефективного реагування на правові та юридичні питання в умовах реалізації функціональних обов'язків фахівця соціальної сфери; висвітлення питань загальної теорії адміністративного права України в системі галузей права; вивчення основних понять про цивільне законодавство та Цивільний кодекс України, а також інших актів чинного законодавства; формування у студентів системи трудових знань, пов'язаних з їх професійною підготовкою (як керівників та службовців різних ланок народногосподарського комплексу), вивчення основних законодавчих актів про працю, постанов Уряду, питань, що врегульовані нормами трудового права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні принципові положення, які виступають орієнтиром у правовому регулюванні суспільних відносин у сфері соціального забезпечення фізичних осіб та визначають сутність, зміст і механізм функціонування даної галузі;
- коло суспільних відносин, що входять до сфери регулювання права соціального забезпечення в Україні;
- основні проблеми законопроектної роботи з питань реформування права соціального забезпечення;
- джерела права соціального забезпечення;
- основні вимоги державних та відомчих нормативних актів з питань соціального забезпечення;

- структуру, повноваження та обов'язки державних органів, що здійснюють соціальне забезпечення;

уміти:

- аналізувати діюче законодавство;
- правильно тлумачити і застосовувати норми необхідних нормативно-правових актів на практиці при вирішенні казусних конкретних життєвих ситуацій;
- давати необхідні роз'яснення з питань соціального забезпечення;
- готувати позови, відзиви і обґрунтування та інші процесуальні документи, необхідні для судового розгляду з питань соціального захисту громадянина;
- ефективно використовувати положення нормативно-правових документів з питань соціального забезпечення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«ГАЛУЗЕВЕ ЗАКОНОДАВСТВО СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	Змістовий модуль I. Адміністративне право України Адміністративне право України як галузь права і наука
2	Інститут державної служби в Україні
3	Змістовий модуль II. Цивільне право України Предмет, метод, принципи і система цивільного права. Цивільне законодавство
4	Право власності: загальні положення. Спадкове право. Спадкування за законом і за заповітом
5	Загальні положення про зобов'язання. Загальні положення про договори
6	Змістовий модуль III. Трудове право України. Сімейне право України Предмет, метод, система та джерела трудового права. Принципи та суб'єкти трудового права
7	Трудовий договір. Правове регулювання робочого часу та відпочинку. Оплата праці за трудовим законодавством. Охорона праці
8	Поняття, метод, принципи і система сімейного права України. Сім'я. Регулювання сімейних відносин
Разом годин: 150	

ЗМІСТ дисципліни

“ГАЛУЗЕВЕ ЗАКОНОДАВСТВО СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ”

Змістовий модуль I. Адміністративне право України

Тема 1. Адміністративне право України як галузь права і наука

Поняття адміністративного права. Предмет і метод адміністративного права. Система та джерела адміністративного права. Основні напрями розвитку адміністративного права на сучасному етапі.

Література [7; 9 ;13; 14]

Тема 2. Інститут державної служби в Україні

Поняття державної служби і державного службовця. Принципи державної служби та її ознаки. Поняття посади та посадової особи. Класифікація посад та рангів державних службовців. Порядок проходження державної служби.

Література [7; 9 ;13; 14]

Змістовий модуль II. Цивільне право України

Тема 3. Предмет, метод, принципи і система цивільного права. Цивільне законодавство

Загальні риси цивільного права. Предмет цивільного права. Метод цивільного права. Функції цивільного права. Поняття та види джерел цивільного права. Значення судової практики. Цивільно-правові угоди: сутність цивільно-правових дій та їх види. Поняття та види угод. Умови дійсності угод. Представництво: поняття та підстави представництва. Види

представництва. Угоди, які можуть здійснювати представники. Поняття доручення та передоручення. Форма доручення. Строки доручення.

Література [7; 9 ;13; 14]

Тема 4. Право власності: загальні положення. Спадкове право. Спадкування за законом і за заповітом

Власність і право власності. Зміст права власності. Форми і види права власності. Підстави виникнення і припинення права власності. Поняття права спільної власності. Поняття приватної власності. Загальні положення про спадкування. Поняття спадщини та права спадкування. Спадкування за законом. Спадкування за заповітом.

Література [7; 9 ;13; 14]

Тема 5. Загальні положення про зобов'язання. Загальні положення про договори

Поняття трудового права України як галузі права. Предмет трудового права, метод, джерела, функції. Система трудового права та система трудового законодавства: поняття і значення. Формулювання і система основних принципів трудового права. Зміст принципів трудового права. Поняття і класифікація суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єктів, його види і зміст: трудова дієздатність, суб'єктивні права і юридичні обов'язки, гарантії прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права. Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права. Підприємства, установи, організації і фізичні особи як суб'єкти трудового. Власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган як суб'єкт трудового права.

Література [7; 9 ;13; 14]

Змістовий модуль III. Трудове право України. Сімейне право України

Тема 6. Предмет, метод, система та джерела трудового права. Принципи та суб'єкти трудового права

Рівність прав та обов'язків батьків щодо дитини. Рівність прав та обов'язків дітей щодо батьків. Обов'язки батьків щодо виховання та розвитку дитини. Права батьків щодо виховання дитини. Забезпечення права дитини на належне батьківське виховання. Права батьків та дитини на спілкування. Права батьків по захисту дитини. Здійснення батьківських прав та виконання батьківських обов'язків. Права та обов'язки неповнолітніх батьків. Вирішення батьками питання щодо виховання дитини. Вирішення органом опіки та піклування спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї. Право батьків на визначення місця проживання дитини. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів.

Література [7; 9 ;13; 14]

Тема 7. Трудовий договір. Правове регулювання робочого часу та відпочинку. Оплата праці за трудовим законодавством. Охорона праці

Поняття і значення трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст та умови трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору, його оформлення. Документи, що подаються при прийнятті на роботу. Випробування при прийнятті на роботу. Види трудових договорів. Порядок оформлення звільнення працівників і здійснення розрахунку. Вихідна допомога. Правові наслідки незаконного звільнення. Поняття робочого часу і правові нормативи робочого часу. Поняття і види робочого дня, робочої зміни, робочого тижня. Робочий місяць і робочий рік. Нормальна і скорочена тривалість робочого часу. Режим робочого часу і порядок їх встановлення. Робота у режимі неповного робочого часу, змінна робота,

вахтовий метод роботи, робота з гнучким графіком, ненормований робочий день. Право працівників на відпочинок і його гарантії. Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня, зміни. Щоденні перерви в роботі. Щотижневі вихідні дні. Святкові й неробочі дні. Відпустка та її види. Щорічна основна відпустка і порядок її надання. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творча відпустка. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати. Порядок оплати відпусток. Правове визначення поняття оплати праці. Відмінність заробітної плати від нагород за цивільно-правовими договорами, гарантійних і компенсаційних виплат. Структура заробітної плати: основна заробітної плата. Додаткова заробітна плата, інші заохочувальні й компенсаційні виплати. Преміювання працівників. Винагорода за результатами роботи за рік. Поняття охорони праці, її правове регулювання. Принципи правової охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Організація охорони праці на підприємстві. Участь трудових колективів і профспілок у регулюванні охорони праці.

Література [7; 9 ;13; 14]

Тема 8. Поняття, метод, принципи і система сімейного права України. Сім'я. Регулювання сімейних відносин

Сімейне право України: поняття і метод правового регулювання. Принципи і система сімейного права. Сімейний кодекс України. Поняття сім'ї. Учасники сімейних відносин. Право особи на сім'ю. Державна охорона сім'ї. Дитина. Загальні засади регулювання сімейних відносин. Регулювання сімейних відносин за домовленістю (договором) сторін. Застосування аналогії закону та аналогії права. Врахування звичаїв при вирішенні судом сімейних спорів. Поняття шлюбу. Шлюбний вік. Право на шлюб. Добровільність шлюбу. Одношлюбність. Особи, які не можуть перебувати у шлюбі між собою. Значення державної реєстрації шлюбу. Заява про реєстрацію шлюбу. Ознайомлення осіб, які подали заяву про реєстрацію

шлюбу, з їхніми правами та обов'язками. Взаємна обізнаність осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, про стан здоров'я. Заручини. Час реєстрації шлюбу. Місце реєстрації шлюбу. Реєстрація шлюбу в присутності нареченої та нареченого. Право на вибір прізвища при реєстрації шлюбу. Правові наслідки шлюбу. Правозгідність шлюбу. Права та обов'язки матері, батька і дитини. Вирішення органом опіки та піклування спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї. Право батьків на визначення місця проживання дитини. Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Обов'язок по утриманню інших членів сім'ї та родичів.

Література [7; 9 ;13; 14]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права.
2. Співвідношення адміністративного права та державного управління.
3. Виконавча влада як гілка державної влади.
4. Сутність та основні напрями проведення адміністративної реформи в Україні.
5. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
6. Поліція як суб'єкт адміністративних правовідносин.
7. Види і характеристика обмежень щодо державних службовців.
8. Особливості адміністративних правовідносин, що виникають за участю поліції.
9. Поняття, особливості та цілі адміністративного примусу.
10. Види адміністративних стягнень, які застосовуються міліцією.
11. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
12. Конституційні основи забезпечення законності та дисципліни у державного управління.
13. Принципи адміністративного процесу.

14. Поняття, особливості та цілі режиму державної таємниці.
15. Територіальні органи міністерств і відомств України є важливою складовою єдиної системи центральної виконавчої влади.
16. Загальна характеристика світових моделей ринкових економік.
17. Поняття здійснення суб'єктивних цивільних прав. Способи, принципи здійснення прав.
18. Поняття та види представництва.
19. Поняття та види довіреності. Довіреності, які прирівнюються до нотаріально посвідчених. Припинення довіреності.
20. Поняття позовної давності. Обчислення строків позовної давності.
21. Позовна давність. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.
22. Поняття та зміст права власності.
23. Форми власності в Україні.
24. Умови трудового договору.
25. Документи, які необхідні для укладення трудового договору.
26. Форма та види трудового договору.
27. Істотні зміни умов трудового договору.
28. Контракт як особлива форма трудового договору.
29. Поняття, умови переведення та переміщення.
30. Поняття сумісництва та суміщення.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття адміністративного права, його предмет та метод. Система та джерела адміністративного права.
2. Поняття державного управління та його ознаки. Принципи державного управління.
3. Адміністративне право як наука.

4. Поняття державної служби та її проходження. Відповідальність державних службовців. Основні напрями реформування державної служби в Україні.
5. Поняття форм державного управління та їх види. Методи державного управління.
6. Поняття, предмет та метод цивільного права.
7. Зв'язок цивільного права з іншими галузями права. Функції цивільного права.
8. Поняття та сутність принципів цивільного права.
9. Поняття та зміст правоздатності. Поняття та види дієздатності фізичних осіб.
10. Об'єкти цивільних прав, поняття і види.
11. Юридичні факти та їх класифікація. Акти цивільного стану.
12. Поняття, види та значення угод (правочинів).
13. Умови недійсності угод.
14. Умови дійсності угод: сторони, зміст, форми.
15. Умови дійсності та наслідки недійсності угод.
16. Способи набуття права власності. Способи припинення права власності.
17. Поняття права суспільної власності та її різновиди.
18. Право спільної сумісної власності.
19. Спадкування. Спадкове право. Суб'єкти спадкування.
20. Поняття, зміст, форма заповіту. Спадкування за законом. Спадкоємці.
21. Умови усунення спадкоємців від спадщини.
22. Черговість набуття спадщини за законом.
23. Коло спадкоємців за заповітом і змістом заповіту. Обов'язкова частка у спадщині. Спадкування та зміна заповіту. Позбавлення спадщини.
24. Заповідальна відмова. Час та місце відкриття спадщини. Прийняття спадщини.
25. Поняття цивільно-правової відповідальності.
26. Умови виникнення цивільно-правової відповідальності. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини її працівника.

27. Види цивільно-правової відповідальності.
28. Зміст договору купівлі-продажу та правові наслідки його порушення.
Право покупця на обмін товару належної якості.
29. Поняття, предмет, форма договору дарування.
30. Поняття, зміст та значення договору поставки.
31. Особисті та майнові права подружжя.
32. Договір довічного утримання: порівняльна характеристика за старим та новим Цивільним кодексом.
33. Поняття трудового права України як галузі права. Місце трудового права в системі права України. Функції трудового права. Система трудового права.
34. Поняття основних принципів трудового права України.
35. Поняття джерел трудового права, їх класифікація.
36. Поняття суб'єкта трудового права України. Громадянин як суб'єкт трудового права.
37. Власник або уповноважений ним орган як суб'єкт трудового права України.
38. Сторони та порядок укладення трудового договору. Поняття та сторони трудового договору.
39. Відмінність трудового договору від суміжних цивільних правових договорів, які пов'язані з працею.
40. Види систем оплати праці. Порядок виплати заробітної плати. Гарантії і компенсації.
41. Матеріальна відповідальність за трудовим правом. Підстави й умови матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності (обмежена, повна, підвищена).
42. Порядок визначення та відшкодування розміру шкоди.
43. Матеріальна відповідальність підприємств, установ, організацій за шкоду, заподіяну працівникам. Порядок притягнення до матеріальної відповідальності.

44. Поняття та види дисциплінарних стягнень. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності.
45. Сімейне право України як галузь національного права: поняття та предмет правового регулювання. Сімейний кодекс України.
46. Сім'я за сімейним законодавством. Шлюб за сімейним законодавством. Права та обов'язки подружжя.
47. Особисті немайнові права і обов'язки батьків та дітей.
48. Вирішення судом спору щодо участі у вихованні дитини того з батьків, хто проживає окремо від неї.
49. Спір між матір'ю та батьком щодо місця проживання малолітньої дитини.
50. Правові наслідки протиправної поведінки одного з батьків або іншої особи при визначенні місця проживання малолітньої дитини.
51. Право батьків на відібрання малолітньої дитини від інших осіб. Підстави позбавлення батьківських прав.
52. Особи, які мають право звернутися з позовом до суду щодо позбавлення батьківських прав. Правові наслідки позбавлення батьківських прав.
53. Влаштування дитини, батьки якої позбавлені батьківських прав. Побачення з дитиною матері, батька, які позбавлені батьківських прав.
54. Поновлення батьківських прав. Відібрання дитини від батьків без позбавлення їх батьківських прав. Врахування думки дитини при вирішенні питань, що стосуються її життя.
55. Обов'язок дитини, повнолітніх дочки та сина піклуватися про батьків.
56. Права батьків і дітей на майно.
57. Обов'язок батьків утримувати дитину. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину.
58. Обставини, які враховуються судом при визначенні розміру аліментів. Визначення розміру аліментів у частці від заробітку (доходу) матері, батька дитини. Визначення розміру аліментів у твердій грошовій сумі.

59. Участь батьків у додаткових витратах на дитину. Контроль органу опіки та піклування за цільовим витрачанням аліментів. Відрахування аліментів на дитину за ініціативою платника.
60. Права та обов'язки іноземців та осіб без громадянства у сімейних відносинах. Реєстрація шлюбу між іноземцями в Україні. Реєстрація шлюбу громадян України у консульській установі або дипломатичному представництві України.
61. Визнання шлюбу, зареєстрованого за межами України. Розірвання шлюбу між громадянином України та іноземцем і шлюбу іноземців між собою в Україні. Визнання розірвання шлюбу, здійсненого за межами України. Визнання батьківства в Україні. Визнання батьківства, встановленого за межами України.
62. Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України. Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України.
63. Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні. Обмеження права іноземця на таємницю усиновлення дитини, яка є громадянином України. Усиновлення в Україні іноземцем дитини, яка є іноземцем або особою без громадянства. Нагляд за дотриманням прав дітей, які усиновлені іноземцями.
64. Встановлення опіки, піклування над дитиною, яка є громадянином України, але проживає за межами України, а також над дитиною, яка є іноземцем, але проживає в Україні. Визнання опіки, піклування, встановлених за межами України.
65. Реєстрація шлюбу, народження дитини, визнання батьківства, розірвання шлюбу громадян України, які проживають за межами України. Визнання документів, виданих органами іноземних держав на посвідчення актів цивільного стану. Застосування законів іноземних держав.
66. Поняття та зміст загальнообов'язкового державного соціального страхування.

67. Поняття малозабезпеченої сім'ї та право на державну соціальну допомогу.
68. Державні гарантії соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей.
69. Соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам.
70. Межа малозабезпеченості: поняття та способи визначення.
71. Компенсація громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплат.
72. Мінімальний споживчий бюджет особи (сім'ї).
73. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
74. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей.
75. Основи соціальної захищеності інвалідів в Україні.
76. Соціальний захист учасників бойових дій та інвалідів війни.
77. Прожитковий мінімум.
78. Реабілітація інвалідів війни.
79. Соціальний захист ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні.
80. Соціальний захист дітей війни.
81. Соціальні послуги в Україні: поняття та види.
82. Суб'єкти права на соціальні послуги.
83. Соціальна робота з сім'ями, дітьми та молоді.
84. Державна політика щодо соціального становлення та розвитку молоді в Україні.
85. Статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту.
86. Статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист.
87. Статус і соціальний захист громадян, які постраждали в наслідок Чорнобильської катастрофи.

88. Державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням.
89. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.
90. Загальнообов'язкове державне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України. – К.: Нац. кн. проект, 2011. – 96 с.
3. Загальна декларація прав людини /Прийнята і проголошена резолюцією 217А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. //Права людини (Основні міжнародно-правові документи): зб. док. – К.: Офіц. вид., 1989.
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 р. // Права людини (Основні міжнародно-правові документи): зб. док. – К.: Офіц. вид., 1989.
5. Конвенція 1952 року № 102 МОП «Про мінімальні норми соціального забезпечення»: зб. док. – К.: Офіц. вид., 1989.
6. Європейська соціальна хартія, підписана в Туріні 18.10.1961 р. Переглянута і підписана у Страсбурзі 03.05.1996 р.: зб. док. – К.: Офіц. вид., 1989.
7. Угода від 13 березня 1992 р. «Про гарантії громадян країн – учасниць Співдружності Незалежних Держав (СНД) у сфері пенсійного забезпечення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.rada.Kiev.ua/laws/pravo/new/>

8. Угода України та Російської Федерації від 15 січня 1993 р. «Про гарантії прав громадян, які працювали в районах Крайньої Півночі та в місцевостях, прирівняних до районів Крайньої Півночі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.rada.Kiev.ua/laws/pravo/new/>
9. Концепція соціального забезпечення населення України від 21.12.1993 р. // ВВР України. – 1994. – № 6.
10. Закон України “Про пенсійне забезпечення” від 05.11.1991 р. № 1788-ХІІ // ВВР України. – 1992. – № 3.
11. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” від 09.07.2003 № 1058-ІV // ВВР України. – 2003. – № 49–51. – Ст. 376.
12. Закон України “Про недержавне пенсійне забезпечення” від 09.07.2003 р. - № 1069-ІV // ВВР України. – 2003. – № 47–48. – Ст. 372.
13. Закон України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” від 19.12.1991 р. № 2001-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 16. – Ст. 16.
14. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” від 18.01.2001 р. № 2240-ІІІ // ВВР України. – 2001. – № 14. – Ст. 71.
15. Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” від 26.06.1997 р. № 400 // ВВР України. – 1997. – № 37. – Ст. 237.
16. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 08.07.2011 р..
17. Закон України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб» від 9 квітня 1992 р.
18. Закон України «Про державну службу» від 16 грудня 1993 р. № 3723-ХІІ // ВВР України. – 1993. – № 52. – Ст. 490; станом на 7 червня 2001 р. – ВВР України. – 2001. - № 33. – Ст. 175.
19. Закон України «Про прожитковий мінімум» від 15 липня 1999 р. № 966-ХІV // ВВР України. – № 38. – Ст. 348.

20. Закон України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною» від 1 червня 2000 р. № 1767-III // ВВР України. – 2000. – № 35. – Ст. 289; станом на 26 грудня 2002 р. – ВВР України. – 2003. – № 7. – Ст. 71.
21. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами зумовленими народженням та похованням» від 18 січня 2001 р. № 2240-III // ВВР України. – 2001. – № 14. – Ст. 71; станом на 17 січня 2002 р. – ВВР України. – 2002. – № 17. – Ст. 124.
22. Закон України «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист» від 24.03.1998 р. // ВВР України. – 1998. – № 40–41. – Ст. 249.
23. Закон України «Про сприяння соціальному ставленню та розвитку молоді в Україні» від 05.02.1993 р. // ВВР України. – 1993. – № 16. – Ст. 167.
24. Закон України «Про запобігання захворювання на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» від 12.12.1991 р. // ВВР України. – 1992. – № 11. – Ст. 152.
25. Закон України “Про Основи соціальної захищеності інвалідів в Україні” від 21.03.1991 р. № 875-ХІІ (ВВР. –1991. № 21. – ст. 252).
26. Закон України “Про статус ветеранів війни, гарантіях їх соціального захисту” від 22.10.1999 р. № 3551-ХІІ (із змін. і допов.) // ВВР України. – 1993. – № 45. – Ст. 425.
27. Закон України “Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ і їх соціальний захист” від 24.03.1998 р. № 203-98-ВР // ВВР України. – 2003. – № 40–41. – Ст. 249.
28. Положення про пенсійний фонд України. Затверджено Указом Президента України від 01.03.2001 р. № 121/2001 // Офіц. вісн. України – 2001. – № 9. – Ст. 350.
29. Правила обчислення загального трудового стажу для призначення працівників допомоги по тимчасовій непрацездатності: затверджені

- постановою Кабміну України від 19.10.1998 р. // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 42. – Ст. 1556.
30. Постанова Кабміну України “Про затвердження порядку оплати перших п’яти днів тимчасової непрацездатності” від 06.05.2001р. № 439 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 20. – Ст. 852.
31. Наказ МОЗ України “Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян” від 13.11.2001 р. № 455 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 49. – Ст. 2216.
32. Закон України “Про державну допомогу сім’ям з дітьми” від 22.03.2001 р. № 2334-III // ВВР України. – 2001. – № 9. – Ст. 38.
33. Закон України “Про державну соціальну допомогу, особам, які не мають права на пенсію та інвалідам” від 18.05.2004 р. № 1727-IV // ВВР України. – 2004. – № 33. – Ст. 404.
34. Закон України “Про соціальні послуги” від 19.06.2003 № 966-IV // Офіц. вісн. України. – 2003. – № 29. – Ст. 1435.
35. Закон України “Про соціальний захист дітей війни” від 18. 11.2004 р. № 2195-IV // Офіц. вісн. України. – 2004. – № 50. – Ст. 3258.
36. Законодавство України “Про соціальний захист населення”. – К., 2005. – 488 с.
37. Закон України “Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей” від 02.06.2005 р. // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 25. – Ст. 1412.

Додаткова

38. Основи Законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98 // ВВР України. – 1998. – № 23.
39. Демчук А. А., Надточій Б. О. Коментар до Закону України від 09.07.2003 р. “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” № 1058-IV // Бюлетень законодавства і юрид. практики України. – 2006 р. – № 1. – 510 с.

40. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: навч. посіб. – К., 2006.
41. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення: навч. посіб. – К., 2006.
42. Зуб І. В., Мінюков П. І. та ін. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. – К.: ВД “Юрид. кн.”, 2003. – 440 с.
43. Право соціального забезпечення: навч. посіб.; за ред. П. Д. Пилипенка. – К., 2006. – 496 с.
44. Прилипко С. Солідарні засоби у соціальному забезпеченні // Право України. – 2003. – № 1. – С. 83–85.
45. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 405 с.
46. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні: підручник. – Х., 2006. – 432 с.
47. Сивак С. Конституційні гарантії права на пенсійне забезпечення і пенсійна реформа // Право України. – 1997. – № 12.
48. Сивак С. М. Страховий стаж як пенсійний юридичний факт // Вісн. Львів. держ. ун-ту. – Вип. 36. – 2001.
49. Сташків Б. І. Допомога на поховання // Соціальний захист. – 1998. – № 3. – С. 45–52.
50. Бурак В. Д., Синчук С. М. Право соціального забезпечення: навч. посіб. – К., 2013.